

Nr 93.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1936 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för tyghantverkaren G. E. Rahm från viss ersättningsskyldighet jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

Uti en den 6 mars 1936 dagtecknad proposition (nr 186) har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att tyghantverkaren vid flygvapnet G. E. Rahm må, därest han senast den 1 juli 1937 till arméförvaltningen inbetalar ett belopp av 1,200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926.

Vidare har uti en inom första kammaren av herr C. Carlsson väckt motion (nr 313) hemställts, att riksdagen måtte efterskänka kronans fordran hos tyghantverkaren vid flygvapnet G. E. Rahm enligt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Den 15 juli 1924 inträffade i Rinkaby i Kristianstads län en sammanstötning mellan en kronan tillhörig automobil och en aktiebolaget Biltur tillhörig automobilomnibus, varvid sistnämnda fordon tillfogades vissa skador. Vid olyckstillfället hade föraren å kronans automobil, värnpliktige M. Pettersson, som haft i uppdrag att i tjänsteärendet framföra densamma, överlämnat styrratten till dåvarande volontären vid Fältelegrafkåren, numera tyghantverkaren vid flygvapnet G. E. Rahm, vilken icke innehade körkort.

Sedan åtal anstälts vid Villands häradsrätt mot Rahm och Pettersson förpliktade häradsrätten dem genom utslag den 20 oktober 1924 att, en för båda och båda för en, till aktiebolaget Biltur utgiva ersättning för de omförmälda automobilomnibus tillfogade skadorna med 2,440 kronor 90 öre. Därjämte dömdes en var av dem jämlikt 39 § förordningen om motorfordon den 15 juni 1923 att böta 125 kronor till kronan.

På talan av aktiebolaget Biltur förpliktade hovrätten över Skåne och Blekinge genom dom den 11 december 1925, som vunnit laga kraft, jämväl

Kungl. Maj:t och kronan i egenskap av ägare till den automobil, vars förare vållat oförmälda sammanstötning, att till bolaget utgiva nyssnämnda belopp, 2,440 kronor 90 öre, jämte 5 % årlig ränta därå från stämningdagen den 4 september 1924, till dess betalning skedde, ävensom att ersätta bolagets rättegångskostnader med 200 kronor jämte kostnader för protokolls-lösen. På grund av hovrättens dom utbetalade arméförvaltningens intendentsdepartement från sitt försträckningskonto till aktiebolaget Biltur ett belopp av 2,605 kronor 67 öre. För utfående av de utdömda rättegångskostnaderna hänvisades bolaget att vända sig till statskontoret eller Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län.

På yrkande av intendentsdepartementet förpliktades därefter Rahm genom Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926 att till Kungl. Maj:t och kronan såsom ersättning för vad kronan måst erlægga på grund av förenämnda dom utgiva 2,805 kronor jämte 5 % ränta därå från stämningdagen den 11 mars 1926, tills betalning skedde, ävensom att ersätta kronans rättegångskostnader med 25 kronor. Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Genom Snävringe häradsrätts utslag den 23 november 1926 har jämväl kronans fordran hos Pettersson blivit domfäst.

Sedan intendentsdepartementet hos flygstyrelsen anhållit, att styrelsen måtte vidtaga åtgärd för att kronans ifrågavarande fordran hos Rahm, — vilken som redan nämnts numera är tyghantverkare vid flygvapnet — måtte bli kronan gottgjord genom kvittning mot Rahm tillkommande avlöningsförmåner, har Rahm uti en av flygstyrelsen, jämte eget yttrande, till intendentsdepartementet ingiven, till Kungl. Maj:t ställd skrift den 28 januari 1936 anhållit att av nåd bli befriad från honom jämlikt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926 åliggande betalningsskyldighet till kronan.

Med överlämnande av denna skrift jämte övriga till ärendet hörande handlingar hava *arméförvaltningens intendents- och civila departement* uti yttrande den 22 februari 1936 anfört, bland annat, följande.

Jämlikt brev den 18 november 1927 hade Kungl. Maj:t medgivit, att till gäldande av de utav hovrätten över Skåne och Blekinge utdömda, av intendentsdepartementet förskjutna kostnaderna ett belopp av 2,605 kronor 67 öre finge utbetalas från lantförsvarets anslag till extra utgifter, varjämte föreskrivits, att det belopp, som framdeles kunde komma att indrivas från Rahm och Pettersson, skulle tillgodoföras nämnda anslag.

Vid utmättningsförsök, senast verkställda under år 1935, för utfående av kronans ifrågavarande fordran hos Rahm och Pettersson hade båda befunnits sakna utmättningsbara tillgångar.

Beträffande Rahms förmåga att fullgöra sin ifrågavarande betalningsplikt hade framgått av ett från flygstyrelsen till intendentsdepartementet inkommet intyg, att hans och hans hustrus gemensamma löneförmåner vid 4. flygkåren, där Rahm vore tyghantverkare och hustrun omhänderhade skötseln av telefonväxeln, för månad uppginge till 548 kronor. Enligt Rahms egen uppgift hade han att fullgöra försörjningsplikt gentemot sin moder med 25 kronor för månad.

Med avseende å den av Rahm gjorda framställningen finge departementen erinra om vad 1935 års riksdag i sin skrivelse, nr 156, uttalat i anled-

ning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för marindirektören Falkman från viss betalningsskyldighet. Med hänsyn till berörda riksdagsuttalande, och då den förseelse, till vilken Rahm gjort sig skyldig, finge anses vara av jämförelsevis allvarlig beskaffenhet, funne departementen sig icke kunna förorda, att Rahms skuld till statsverket helt efterskänktes. Emellertid syntes det sannolikt, att icke ringa svårigheter skulle möta för Rahm att fullgöra sin ifrågasatta betalningsskyldighet samt att utsikterna för kronan att inom rimlig tid av honom utfå hela det utdömda beloppet jämte ränta voro relativt små. Departementen finge därför föreslå, att den av riksdagen antydda vägen att låta den försumlige inbetala en del av det till betalning fastställda beloppet i detta fall anlätades, och finge departementen för sin del ifrågasätta, att Rahm mot inbetalande senast den 1 juli 1937 av förslagsvis 1,200 kronor befriades från skyldigheten att gälda återstoden av sin skuld till kronan.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Rahm finge, därest han senast den 1 juli 1937 till arméförvaltningen erlade ett belopp av 1,200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts förenämnda utslag den 3 maj 1926.

Statskontoret har i utlåtande den 29 februari 1936 biträtt vad arméförvaltningens intendents- och civila departement hemställt.

Departementschefen har för egen del i ärendet anført följande:

»Enligt en handlingarna i ärendet bifogad uppgift från fjärde flygkåren uppgår Rahms avlöning som tyghantverkare till 368 kronor 50 öre för månad. Dessutom åtnjuter hans hustru ett månatligt arvode av 179 kronor 50 öre för skötseln av fjärde flygkårens telefonväxel. Sammanlagt uppgå alltså makarna Rahms avlöningsförmåner till 548 kronor för månad. Rahm torde således böra vara i stånd att åtminstone till någon del fullgöra den betalningsskyldighet, som ålagts honom genom Linköpings domsagas häradsrätts förut omförmälda utslag. På grund härav och med hänsyn till det av 1935 års riksdag i dess skrivelse nr 156 gjorda uttalandet angående efterskänkande från statens sida av ådömd betalningsskyldighet, anser jag mig icke kunna förorda, att Rahms ifrågasatt skuld till statsverket helt efterskänkes.

Däremot finner jag mig av billighetsskäl böra biträda det av arméförvaltningens intendents- och civila departement framställda och av statskontoret tillstyrkta förslaget, att kronans förevarande fordran hos Rahm må till återstående del efterskännas, därest denne före den 1 juli 1937 till arméförvaltningen inbetalar visst belopp, förslagsvis 1,200 kronor.»

På de av departementschefen anförda skälen anser utskottet, att Rahm bör vinna befrielse från den honom ålagda betalningsskyldigheten först sedan han till kronan inbetalt ett belopp, som skäligen bör kunna fastställas till 1,200 kronor. Med denna uppfattning finner utskottet sig alltså böra avstyrka den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 313 medgiva, att tyghantverkaren vid flyg-

Utskottet.

vapnet G. E. Rahm må, därest han senast den 1 juli 1937 till arméförvaltningen inbetalar ett belopp av 1,200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926.

Stockholm den 30 april 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Walles*, *Bergström*, *Nilsson* i Fredriksfält, *Tham* och *Larsson* i Varberg, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson*, *Strindlund*, *Holmgren*, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Högström*, *Norling*, *Olofsson* i Digernäs, *Olsson* i Staxäng och *Persson* i Tidaholm.
